

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Principia Juris Canonici : Ex Libro ... Decretalium Gregorii
IX. Pontificis M / Antehac In Alma & Archi-Episcopali
Benedictina Universitate Salisburgensi**

König, Robert

Salisburgi, 1725

VD18 80460518

15. De eo, qui mittitur in possessionem causâ rei servandæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61781](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61781)

est contractu, bene procurator. Vel potius dicendum, hoc speciale esse in eo casu, (de quo sermo in d. l. 17.) quo certa res emenda mandatur, quod circa illam non attendatur scientia Procuratoris, sed tantum principalis, utpote rem determinantis. Econtra, si res in specie non sit à principali determinatè mandata, quod tunc attendatur præcipue ad scientiam & factum Procuratoris. Confer, quæ supra in tit. de Furamento calumnia. n. 30. dicta sunt.

TITULUS XV.

De eo, qui mittitur in possessionem causâ rei servandæ.

Inter penas ad compescendam contumaciam statutas frequentissima est *missio in possessionem tum ex primo, tum ex secundo decreto*; de qua utraque hoc tit.

Pars I.

De missione in possessionem ex primo decreto.

SUMMARIA.

1. Definitur hac missio.
2. Approbatur utroque jure.
3. 4. A quo iudice. 5. Et contra quem decernatur?
6. Habet locum in omnibus bonis. 7. Exceptis beneficiis Ecclesiasticis.
8. usq. 12. Quando & quomodo concedatur, ac fiat?
12. Ejus finis. 13. Effectus, & quid operetur?

§. I.

Definitur missio in possessionem ex primo decreto, quod sit illa, quâ actor ita mittitur in possessionem bonorum, ut missus nec dominium, nec veram, & stabilem possessionem eorum acquirat, sed detentionem duntaxat, & custodiam. Colligitur ex c. fin. §. in aliis. ut lite non contest. Hinc communiter dici solet *missio causâ custodia vel causâ rei servandæ*, germanicè *der Einsatz auß erster Erkenntnuß*.

§. II.

Causa efficiens hujus missionis est vel remota, vel proxima.

Remota est Jus tam Canonicum, quam Civile: utroque enim jure firmatur. *Canones in hoc tit. Leges Civiles in tit. ff. quib. ex caus. in possess. eatur. & in Cod. tit. de Bonis auctoritate Judicis possid. propriam suam sedem habent, ac alibi passim occurrunt.*

Proxima est primum decretum Judicis: hoc est, sententia interlocutoria, quâ actor in contumacis rei bona mittitur custodia causâ, ut eam pignoris vice detineat, donec reus contumax veniat respondurus per c. 1. h. t. l. 12. ff. quib. ex caus. in possess. eatur. Neque enim privata auctoritate licet bona absentis occupare, sed missio in possessionem bonorum decernenda est à Judice, ejusdem apparitoribus executione mandata arg. l. fin. ff. de Judiciis. l. §. 13. ff. de Reb. eor. qui sub tutel. licet non inficiet, aliquando ipsi quoque parti à Prætoris licentiam accipiendi possessionem concedi. l. 1. C. ut nemini liceat. l. 9. C. Solutio marimi.

Dissent DD. quibus Judicibus competit potestas decernendi hanc missionem in possessionem, & an ratione imperii aut potius jurisdictionis illis competat? *Brissonius l. 1. select. c. 3.* censet, in possessionem mittere jurisdictionis esse, non imperii per l. 4. §. ad duos ff. de Damno infecto. c. l. 4. que 26. §. magistratibus ff. ad municipales quibus Magistratus municipales, qui imperium non obtinebant juxta d. l. 26. permittuntur minores in possessionem mittere. Contrarium, nempe hanc potestatem ad mixtum imperium pertinere, docet D. D. Braun de Imper. mero, & mixt. c. 2. §. 3. Gentilis lib. 1. de Jurisd. c. 3. per l. 4. ff. de Jurisdic. Neque leges adductæ opinionem *Brissonii* probant: quia illis Magi-

stratus municipales solum permittuntur, minores mittere in possessionem vice Præsidis ex jurisdictione sibi mandata, non jure proprio.

§. III.

1 *Subjectum* missionis in possessionem ex primo decreto est reus absens, & contumax, qui hanc missionem patitur.

Dubitationis est: an, si reus ante citationem se absenter, nullo relicto Procuratore, aut defensore, post edictum publicum missio in bona ejus ex primo decreto fieri possit? Dixeris, fieri non posse; quia *in c. ult. h. t.* habetur, si post citationis edictum reus discesserit, Procuratore, vel defensore non relicto, cum actor induendus sit in possessionem rerum custodiæ causâ. Ergo argumento à contrario sensu ducto ante citationis edictum non debet actor immitti. Sed hæc opinio passim exploditur, satisque refellitur arg. l. 23. §. 4. ff. *ex quib. causis major. & l. 4. C. de Restit. milit.* Neque contrariatur d. c. ult. in illo enim S. Pontifex respondet ad speciem facti propositam: ex verbis autem merè narrativis alicujus canonis, aut legis non potest sumi argumentum à contrario sensu ad exclusionem oppositi; sicut neque tunc argumentum istud concludit, si contrarium in jure expressum sit, ut ex recepta doctrina monet Panorm. in d. c. ult. num. 6.

§. IV.

6 *Materia seu objectum* hujus missionis sunt bona debitoris, in quorum possessionem actor ob rei contumaciam ex primo decreto mittitur. Nec refert, si sint mobilia, sive immobilia; sive corporalia, sive incorporalia, imò etiam jura spiritualia, ut si agatur de jure subjectionis, jure patronatus, aut de Ecclesia: & sive agatur actione reali, sive personali. d. c. fin. §. in aliis ut *lito non contestat.* Notabilis exceptio est

KÖNIG IN DECRET. LIB. II.

in c. un. h. t. in 6. ubi statuitur, ne is, qui super dignitate, personatu, vel beneficio Ecclesiastico obtinendis cum aliquo litigat possessore, ob partis adversæ contumaciam causâ rei servandæ in ipsorum possessionem mittatur, ne ad ea ingressus pateat vitiosus; sed ut hoc casu contumacis absentiam Divinâ replente præsentia, etiam lite non contestatâ, diligenter examinato negotio procedatur ad sententiam.

§. V.

Forma missionis in possessionem ex primo decreto consistit in modo eam decernendi. Ut autem ritè decernatur.

Requiritur I. ut reus absit ex contumacia. Hinc non patitur missionem, qui abest ob adversam valetudinem, aquarum exundationes, militum, aut pestis grassationem, loci nimiam distantiam, & similes difficultates impossibilem reddentes accessum citati ad Judicem arg. l. 53. ff. *de Re Judic.* Gonzal. in c. 3. n. 6. ut lite non contest.

Requiritur II. ut actor rei contumaciam incuset, petatque, se mitti in possessionem: quia Judex non impertitur officium non petentibus. Layman in c. ult. num. 3. h. t. Non tamen inde sequitur, actionem competere ad hanc missionem petendam: quia officio Judicis fit, ideòque interponi potest diebus etiam feriatis. l. 2. ff. *de Feriis.*

Requiritur III. ut præmittatur summa-10 riâ causâ cognitio, scilicet, quid debeatur, & cujusmodi sit frustratio debitoris, quæ contingit eo latitante. l. 7. ff. *quib. ex caus. in possess. eatur. junctâ l. nec quicquam* 9. §. 1. ff. *de Offic. Proconsul.*

Requiritur IV. Ut actor, saltem si agat actione personali, pro modo declarati debiti, prius mittatur in bona mobilia, deinde primùm mobilibus non extantibus, vel non sufficientibus in immobilia, & tandem neque his extantibus, vel sufficientibus

Xx

bus

bus in iura, & actiones: cum hic modus ordinariè in executione rei iudicatæ, cuius speciem præferret missio in possessionem tam ex primo, quàm secundo decreto, observetur. l. à D. Pio 15. §. in venditione ff. de Re iudicata. l. 6. §. 4. C. De his, qui ad Eccles. confug. Nisi fortè ab actore res certa & determinata prætendatur, quo casu æquitas suadet, ut immissio in illam ipsam rem fiat potiùs, quàm in alia bona à reo possessa, d. c. fin. §. in aliis Ut lite non contest. auth. & qui iurat C. de Bonis authorit. iudic. possid. Novel. 53. c. 4. §. 1.

§. VI.

- 12 *Fiu*s missionis in possessionem ex primo decreto est, ut ita debitor ejus tædiò affectus accedat responsurus. d. c. fin. §. in aliis. Ideoque hæc missio communiter à DD. *radialis* nuncupatur Menoch. de Reim. remed. 3. num. 120.

§. VII.

- 13 *Effectus* hujus missionis est, quòd missus ex primo decreto consequatur custodiam, seu, ut vulgò vocant, tenutam, & defensionem rerum, in quarum possessionem mittitur. c. 1. & Rubrica h. t. quæ dicitur prætorium pignus. l. 2. C. Qui potiores in pign. Veram tamen possessionem actor non acquirit. l. 3. §. ult. ff. de Acquir. vel amitt. possess. l. 3. §. 8. ff. Uti possideris. l. 5. princ. ff. Ut in possess. legator. Quare nec fructus rei detentæ lucratur, nec alia possessionis commoda habet. l. 7. pr. ff. Quib. ex caus. in possess. eatur. l. 9. pr. l. 14. §. 1. ff. de Reb. auctorit. iudicis possid. Et hoc verum est, non solum in actione personali, sed & reali: nam nec in hac ante litis contestationem ex primo decreto obtinetur possessio, saltem incommutabilis; quandoquidem ea reo, si intra annum comparuerit, cautionemque iudicio sisti, & exsolvendarum expensarum præstiterit, restituenda est d. c. 1. & 2. h. t.

d. c. 3. & ibi Gonzalez à n. 13. c. fin. §. in aliis Ut lite non contest. Addidi: ante litis contestationem: post litem enim contestatam, si de causa non liqueat, ita ut sententia definitiva ferri possit, actor mitti debet in veram possessionem, solà quæstione proprietatis reo reservata. c. prout nobis 4. de Dolo & contum. Vallensis h. t. n. 4. & 5.

Pars II.

De Missione in possessionem ex secundo decreto.

SUMMARI A.

14. Quid sit hæc missio? 15. Quid secundum decretum? 16. Adversus quem. 17. In quibus rebus. 18. Et quo modo interponatur? 19. Quid operetur hæc missio?

Post missionem in possessionem ex primo decreto, si reus obstinatò animò comparere noluerit, augetur pœna, & causâ cognitâ pervenitur ad missionem ex secundo decreto.

§. I.

Definitur missio in possessionem ex secundo decreto, quòd sit illa, quâ actor ita mittitur in possessionem bonorum rei perleverantis in contumacia, ut missus acquirat veram & stabilem possessionem, aut quandoque etiam dominium. arg. c. 1. h. t.

§. II.

Causa efficiens hujus missionis remota est jus positivum, Canonicum, & Civile? *proxima* secundum decretum Judicis, hoc est, secunda interlocutio, quâ Judex eum, qui ex primo decreto missus est in possessionem, crescente rei contumaciâ, verum possessorem, aut etiam dominum constituit. Wesenbec. ad ff. de Damno infecto. n. 6. Eckolt. ibid. §. 9. Sicut autem Judex ordinarius, qui saltem mixtò imperiò institutus est, potest primum decretum interponere, ita & secundum. l. 1. l. 4. & ibi. Gloss. V. inbere ff. de Jurisdic. Umnius ad Proc. §. III.

§. III.

16 *Subiectum* missionis in possessionem ex secundo decreto est is, qui missionem hanc patitur, nempe reus verè & obstinatè contumax per l. 7. ff. *Quib. ex caus. in possess. eatur.* ubi dicitur, rei absentis bona possideri (puta ex secundo decreto) & vendi, si is fraudulenter, sive malitiosè latitet. Unde procedi non debet ad immisionem ex secundo decreto, vel venditionem bonorum absentis, qui ante citationem discessit, & post edictum non comparet, nec ab alio defenditur: quia qui nunquam citatus est, non censetur fraudulenter, seu malitiosè latitare, sed potius creditur, cum absens sit, ignorare actionem contra se intentatam esse. Panorm. in c. ult. n. 14. & 15. h. t. Neque obstat l. si finita 15. §. si foris ff. de Damno infecto, nam speciale est, quod ex causa damni infecti, v. g. si damnum ex ædibus timeatur, actor ob absentiam domini mittatur in possessionem ex secundo decreto, cum dilatio periculosa sit. Si tamen reus postea compareat, ostendatque, se iusta de causa abuisse, ei possessio restituenda est. d. l. 15. §. si foris & l. 1. ff. Eod. Panorm. l. cit. n. 15.

§. IV.

17 *Materia*, seu *objectum* missionis in possessionem ex secundo decreto sunt res, quas missus ex primo decreto ante non nisi detinebat, & custodiebat. Ubi communiter distinguunt DD. an mota sit actio realis, vel personalis? In reali dicunt, annò à die interpositi primi decreti elapsò, & reo non comparente, actorem statim & absque alio iudicis decreto fieri verum rei possessorem, in quam missus est, reo solà quæstione proprietatis reservatà per c. 11. §. præterea de Offic. Jud. ordin. c. fin. §. in aliis Ut lite non contest. c. 9. in fin. de Dolo, & contum. in quibus habetur, post annum acto-

rem realem verum effici possessorem. In actione verò personali statuunt, iteratà missione opus esse, ut actor veram rei possessionem nanciscatur per d. c. fin. §. in aliis. At vereor, ne in puncto juris verius sit, tam in actionibus realibus, quàm personalibus secundum decretum necessarium esse etiam post anni lapsum, ut possessio in actorem transferatur; idque non obscurè innuunt textus in l. 15. §. 16. & 20. ff. de Damno infecto c. 1. h. t. & præsertim in d. c. fin. §. in aliis. ubi postquam Innocentius agens de actione reali asseruit, actorem post annum verum constitui possessorem, hæc verba attexit: *dominum possessionis iudex tribus edictis legitimis evocabit: & tunc ipso in eadem voluntate manente negotium summarim examinans, in possessionem ipsarum rerum actorem mittere non tardabit, omni allegatione absentis super principali quæstione reservatà.* Quæ verba non nisi de secundo decreto intelligi possunt, & tamen interponi iubetur in actione reali. Nec advertantur jura opposita: siquidem ea supponunt, novum decretum intervenire, & ita accipienda sunt, ut annò elapsò, & post secundum decretum actor verus possessor constituatur. Maranta in Specul. jur. de consumacia. n. 12. in fin. Bernard. Wurmsler. Pract. foren. lib. 1. tit. 7. observ. 6. num. 18 ubi hanc communiorem, & veriolem opinionem appellat.

§. V.

Forma missionis ex secundo decreto statim in modo eam decernendi. Ut autem legitime decernatur, actor aliquò temporis spatio præterlapsò debet accedere iudicem, & allegatà contumaciã rei hanc missionem petere; quo factò iudex reum iterum citabit (ad hunc enim actum nunquam est citatus) qui si compareat, monebitur à iudice, ut ea, quæ de jure exiguntur, veluti

cautionem de iudicio sisti præstet, & si se ad hoc offert, cessat missio ex secundo decreto; si autem recuset, aut non compareat, eidem locus erit, postquam Judex sufficienter de contumacia cognoverit, & de jure actoris. l. 9. & *auth. & qui jurat C. de Bonis auctorit. judic. possid. d. c. fin. §. in aliis Ut lite non contest. c. 1. h. t. & ibi Pirrhing. num. 18.*

Sed intra quod tempus hæc missio decernenda? Plerique id, cum jure definitum non sit, judicis arbitrio relinquunt. arg. l. 1. ff. de Fure deliber. hæc tamen limitatione, ne ante annum à die interpositi primi decreti elapsum secundum decretum interponatur, nisi aliud justa causa suadeat. Hostiens. b. t. num. 14. Maraota d. num. 12. Panorm. in d. c. fin. §. in aliis num. 41.

§. VI.

- 19 *Effectus* missionis ex secundo decreto alius est, si mota sit actio realis, alius si mota sit actio personalis. Motà actione reali missus ex secundo decreto consequitur possessionem, & usucapiendi conditionem, si dominus non sit. per d. c. fin. §. in aliis ubi Panorm. & Gloss. Motà verò actione personali tantum possessio transfertur cum facultate percipiendi fructus ad rationem ejus, quod interest, quousque adversarius probaverit indebitum illud, cujus causâ facta fuit missio. Panorm. in d. c. fin. §. in aliis n. 36. & seqq. Quod si creditor potius solvi quantitatem debitam, quam bona possidere malit, Prætor ipsa bona in publica subhastatione vendere jubebit, de qua venditione agitur in r. 1. ff. de Reb. auctorit. judic. possid. vel vend. & si emptorem non inveniunt, bona ipsi creditori jure domini in solutum adjudicantur, dummodo debitum sufficienter liquidaverit. l. fin. C. de Fure domin. impetr. l. 7. §. prætor ff. Quibus ex caus. in possess. easur.

TITULUS XVI.

Ut lite pendente nihil innovetur.

SUMMARIA.

1. Quid sit lis pendens?
2. Quibus modis inducatur?
3. Usque 7. Lite pendente nihil innovandum, & ejus rei exempla.
7. Recensentur modi, quibus cessat lis pendere.

Quod diximus, ratione contumacie decerni missionem in possessionem, id non debet extendi, ut contra regulam juris aliquid innovetur lite pendente.

§. I.

Definitur lis pendens, quòd sit duorum, pluriùmve super re mota, & in judicium deducta controversia, sive reali, sive personali actione agatur. Colligitur ex l. 31. §. 2. ff. de Negotiis gest. & l. 65. §. 1. ff. de Condit. indeb.

§. II.

Causa efficiens litis pendentes, sunt modi, quibus inducitur. Inducitur autem litis contestatione, tum etiam citatione. Litis contestatione: quia hæc est fundamentum processus judicarii, & habetur in c. ex parte 30. de V. S. l. 16. & 17. ff. de Procuratorib. l. 31. pr. ff. de Reb. cred. Citatione: quia & ab hac lis incipit, & habetur in Clem. 2. h. t. ubi tamen tria concurrant, necesse est: primò ut citatio sit decreta, & facta à Judice competente: secundo ut ad citatum pervenerit, aut saltem per eum steterit, quò minus perveniret: tertio, ut extenore citationis instrui potuerit, qua de re futura sit controversia. d. Clem. 2. Nynsing. Cent. 4. observ. 25. num. 1. & seqq.

§. III.

Effectus est, quòd lite pendente nihil sit innovandum, seu attentandum, sed omnia in eo statu, in quo fuerunt, cum lis moveretur, permanere, & attentata, si possint, re-